

Становище на КНСБ по проект на Постановление за определяне на условията и редът за прилагане на програма за предоставяне на помощ чрез компенсации за временно облекчение на цените на електрическата енергия за енергоемките потребители

КНСБ приветства плановете за компенсиране на разходите за електрическа енергия както на небитовите потребители, така и на енергоемките потребители, като отчита необходимостта за запазване на конкурентоспособността на индустрията и услугите у нас. КНСБ се присъединява към заключението в предлаганата Програма за продължаващата ситуация с волатилност и периоди с високи цени на електрическата енергия, по-конкретно в региона на югоизточна Европа. Подкрепяме по принцип прилагането на национални мерки за защита на потребителите и стопанския сектор, в условията на ограничителни условия за достъп до конкурентни цени на електрическата енергия.

Припомняме, че до средата на 2025 година в България действаха два механизма за предпазване на крайните потребители от ценова волатилност - компенсации за стопанските потребители и регулиран пазар за битовите потребители. С промените от 30.05.2025 година, регулираният пазар беше заменен с механизъм за компенсации на битовите потребители. Сега те продължават да плащат по-ниска от пазарната цена, което е организирано под формата подкрепа чрез компенсации, което е близко по същество с компенсациите, които получаваха стопанските потребители до средата на 2025 година. В този смисъл предприетите стъпки за промяна на механизмите за компенсации на стопанските потребители, освен другото, повдигат въпроса доколко ще бъде устойчив във времето механизмът, чрез който се осигуряват поносими цени за битовите потребители.

Въпреки горното, КНСБ счита, че липсва цялостна всеобхватна политика за подпомагане, като решенията за компенсации за отделните групи потребители се взимат отделно и няма ясна публична информация за необходимите приходи във ФСЕС за изпълнение на всички приети мерки, което е от съществено значение за енергийните дружества, от чийто средства се финансира Фонда.

Конкретно във връзка с двата механизма за компенсиране на стопански потребители изразяваме следната позиция:

1. На 3 октомври 2025 година е приета **Програма за компенсиране на разходите на небитови крайни клиенти за електрическа енергия** за периода от 01.07.2025 г. до 30.06.2026 г., с която се определя подкрепа за всеки потребен 1 MWh като разлика между постигнатата среднопретеглена цена за шестмесечие за базов товар на сегмента „Ден напред“ на „Българска независима енергийна борса“ ЕАД (БНЕБ), и определената за периода базова цена в размер на 240 лв./MWh.

Въпреки, че приветстваме усилията за разграничаване на групите потребители, с фокус върху енергийно интензивните предприятия, считаме, че базовата цена в размер на 240 лв./MWh на практика няма да даде възможност на небитови

КОНФЕДЕРАЦИЯ НА НЕЗАВИСИМИТЕ СИНДИКАТИ В БЪЛГАРИЯ

1040 София, пл. "Македония" № 1, www.knsb-bg.org

потребители да се възползват от помощта, както е видно от данните на БНЕБ за среднопретеглена цена за базов товар на сегмента „Ден напред“ за изминалите две години, а именно.

- среднопретеглената цена за базов товар на сегмента „Ден напред“ за първо полугодие на 2025 г. е 213,49 лв./MWh, като единствено в януари и февруари надвишава прага от 250 лв. /MWh (съответно: 270,94 лв./MWh и 305,98 лв./MWh)
- среднопретеглената цена за базов товар на сегмента „Ден напред“ за второ полугодие на 2024 г. е 217,89 лв./MWh, като единствено в декември и ноември надвишава прага от 250 лв. /MWh (съответно: 275,02 лв./MWh и 328,09 лв./MWh)
- среднопретеглената цена за базов товар на сегмента „Ден напред“ за 2024 г. е 200,58 лв./MWh,
- среднопретеглената цена за базов товар на сегмента „Ден напред“ за 2023 г. е 203,10 лв./MWh,

Програмата специално подчертава приложението на механизма за операторите на електропреносната и на електроразпределителните мрежи. При положение, че беше създадена специална платформа на БНЕБ за дългосрочни договори, на която именно тези потребители вече се снабдиха с необходимите им количества електрическа за целия период до 10.03.2026, възниква въпросът с какво предложената Програма ще съдейства за устойчивостта на мрежовите цени. В допълнение текстът, че *„Съществува тенденция за чувствително покачване на действителните борсови покупни цени спрямо определените от КЕВР прогнозни пазарни цени, което създава риск от финансови дефицити при Операторите.“* буди дълбоко безпокойство, защото ни насочва към възможен риск за всички участници на пазара.

КНСБ настоява ясно да се определят източниците на заплахата за значително надвишаване на сегашните ценови нива на БНЕБ и да се разясни механизма за осигуряване на средства за компенсация, които сега изглеждат твърде ограничени.

От друга страна, с притеснение наблюдаваме, че във всички планове и програми за компенсация за облекчение на цените на електрическата енергия – на битови, небитови, енергоемки потребители, липсва фокус върху социално значимите потребители в страната, а именно: **болници, детски градини, училища, културни институции, заведения за социални грижи и т.н.**, които също изпитват трудности от високите цени.

КНСБ счита, че същите тези институции трябва да бъдат изведени отделно като потребители на ел. енергия и да бъдат адекватно компенсирани. Настояваме за тях, за целите на компенсациите, да се прилага досега прилаганата базова цена в размер на 180 лв./MWh, отчитайки, че техните бюджети са силно ограничени, за да могат да реагират адекватно на новите условия.

На база горното, КНСБ предлага:

КОНФЕДЕРАЦИЯ НА НЕЗАВИСИМИТЕ СИНДИКАТИ В БЪЛГАРИЯ

1040 София, пл. "Македония" № 1, www.knsb-bg.org

- 1.1. от Програмата за компенсиране на разходите на небитови крайни клиенти за **електрическа енергия** да бъдат изключени потребители, които получават друг вид компенсация (например енергоинтензивните или битовите) или потребители, които имат достъп до специални платформи на БНЕБ, както и потребители, които се снабдяват от Доставчик от последна инстанция.
 - 1.2. За стопански потребители с **делегиран бюджет да се установи по-ниска граница за компенсации**, но не по-висока от 180 лв. за MWh, както и да се предвиди изплащане на компенсации на три месеца, а не на шест месеца.
2. По отношение на **проекта на Постановление за определяне на условията и редът за прилагане на програма за предоставяне на помощ чрез компенсации за временно облекчение на цените на електрическата енергия за енергоемките потребители:**

Основната икономическа дейност на енергоемките предприятия, които могат да кандидатстват за предоставяне на помощ следва да е в сектор от изброените в приложение № 1. Същото приложение в действителност е част от Приложение № 1 към Насоките на ЕК относно държавната помощ в областта на климата, опазването на околната среда и енергетиката от 2022 г.

КНСБ счита за уместно и коректно да се използват Насоките на ЕК относно държавната помощ, но същите трябва да се разглеждат като рамка, която да служи за по-детайлно и конкретно определяне на енергоемките потребители в страната.

Недопустимо е да се приема Програмата за предоставяне на компенсации за енергоемките потребители, без яснота и конкретни критерии за „енергоемък потребител“ за целите на нейното прилагане. Липсата на ясни и прозрачни критерии означава, че всяко предприятие /потребител в някой от посочените сектори може да се възползва от помощта и се обезсмисля опитът за целенасочено подпомагане на действително енергоемките потребители.

КНСБ счита, че е задължително да присъства критерий „количества потребена електрическа енергия“ за период от шест месеца, съобразно периода на изчисляване на размера на помощта, с адекватен минимален праг. Същото може да се доразвие и да се създадат диапазони за потребена ел.енергия, с различен размер на помощта.

КНСБ застава твърдо зад искането си за компенсиране на разходите за електрическа енергия на енергоемките потребители във връзка с необходимостта от запазване не само на конкурентоспособността, но и косвено - запазване на работните места, каквато е в крайна сметка основната цел на Програмата - предотвратяване на преместването на дейността.

3. Подчертаваме, че ще следим възможните ценови промени за **битовите потребители**, като отчитаме обезпокоителните сигнали, заложили в предлаганите решения. От една страна нивото на компенсиране изглежда лесно може да бъде намалено (както

КОНФЕДЕРАЦИЯ НА НЕЗАВИСИМИТЕ СИНДИКАТИ В БЪЛГАРИЯ

1040 София, пл. "Македония" № 1, www.knsb-bg.org

е в случая със стопанските потребители), от друга обособяването на предприетите мерки с възможен допълнителен ценови ръст може да доведе до невъзможност за набиране на необходимите средства за компенсация.

За пореден път обръщаме внимание, че липсва механизъм за защита на енергийно бедните и уязвимите категории потребители, което би изострило социалните неравенства при възникване на ценова криза на свободния пазар.